

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

128. An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel solum peccatum omissum? Et supponitur, quod qui voluntariè aliquod mortale ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Sup. hoc
fra Ref.
carum
Non an

Joan. Sancij in *select. disp.* 41. n. 18. ubi asserit, quod nullus, etiam si scrupulus non sit vexatus, post meo diocrem adhibitam in discussione conscientia suae perquisitionem, in ordine ad confessionem peccatorum efficiendam, teneatur ulterius de antea vita cogitare; quod si aliquid occurrat non explicatum fuisse in confessione, poterit sibi persuadere illud jam fuisse memoratum. Ita Sancius, quod est valde notandum ad tollendum multos scrupulos.

RESOL. CXXVII.

An qui iudicat magis probabiliter aliquod peccatum commississe, vel confessum minime fuisse, teneatur illud confiteri?

Et an qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum tacet, exponat se periculo errandi circa integritatem confessionis? Ex p. 5. tr. 14. & Miscell. 2. Ref. 113.

Alibi §. 1.
Ref. 10.
Sup. hoc
fra Ref.
carum
Non an

§. 1. **D**iximus alibi, quod si quis æquè probabiliter iudicet peccatum non commississe, vel confessum fuisse, non teneri illud in confessione manifestare. Sed difficultas est, quando magis probabiliter iudicet se non fuisse confessum, vel peccatum non commississe? Et negativam sententiam olim ego docui, quam scio displicuisse cuidam viro docto, & amicissimo. Sed immeritò quidem, & ideo illam novissimè docet Ludovic. Marat. in *D. Thom. tom. 3. tr. de Sacram. Pœnit. disp. 26. sect. 3. n. 4.* ubi sic ait: Quod alij communiter asserunt peccata dubia esse in confessione explicanda, intelligendum est, ut & ipsi intelligunt, quando is verè de illis est dubius, tunc autem solum est cum ita vacillans, & animo suspensus est, ut de neutra contradictionis parte determinatè, quod scilicet commiserit, vel non commiserit, quod sit, vel non sit mortale quod confessus antea fuerit, vel non, ferre iudicium probabile queat. Quare dum probabiliter indicat se non commississe, vel peccatum mortale non esse, vel se antea confessum fuisse, non obligatur confiteri, etiam si æquè probabiliter, imò fortè oppositum probabilius iudicet; multòque minus ad id obligatus censeri debet, dum stante illo priori probabilis iudicio suspicionem tantum, aut formidinem de opposito habet. Non enim hæc formidò suspiciòque vera dubitatio est, cum probabile iudicium de una determinatè parte contradictionis non excludat, quod excludit dubitatio. Ratio autem est, quod in rebus practicis licitum sit, & tutum sequi probabilem opinionem, relicta contraria, licet æquè probabilis, aut etiam probabiliori; quod autem nulla sit obligatio confitendi peccata, de quibus habet pœnitens probabile iudicium, quod ea vel non commiserit, vel mortalia non sint, vel olim confessus fuerit, probabilis saltem opinio est. Ita Maratius, & ego. Unde ex his apparet refellendum esse Duvallum, qui novissimè in *2. D. Thom. tr. de humanis actionibus, q. 4. art. 12.* docet, eum qui ex opinione etiam probabiliori aliquod peccatum in confessione taceret, peccaturum, exponeret enim se periculo errandi circa integritatem confessionis, certum quippe illi est declarationem peccati esse viam certam, & undèquaque securam, aliam autem incertam, aut ad amplius probabilem. Sed fallitur vir doctus: nam qui relinquit confiteri peccatum ex opinione probabilis, nullo periculo se exponit quoad validitatem confessionis, ut pluribus in locis à me satis probatum est, & præcipue contra Peregr. in *3. p. tr. 2. resol. 3. & in p. 4. tr. 4. res. 4.*

Sup. hoc
fra Ref.
carum
Non an

Tom. I.

RESOL. CXXVIII.

An qui dubitat se ex verecundia reliquisse in confessione aliquod peccatum, teneatur repetere confessionem illam, vel saltem peccatum omissum?

Et supponitur, quod qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, confessio est nulla, & ideo iteranda.

Et quid, si magis inclinatur, quod non sit confessus tale peccatum, an teneatur repetere confessionem talem? Idem est, si magis inclinatur pœnitens, quod ex malitia tacuerit peccatum.

Et asseritur tunc non esse reiterandam confessionem, quando non fuit manifestatum aliquod peccatum bona fide, & ex ignorantia, & sufficere tantum illud confiteri.

Et inferitur quod si quis dubitat, & magis in eam partem inclinatur, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione huius majoris propensionis. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 14. alias 12.

§. 1. **D**iligens Auctor Carolus Baucius docet sufficere tantum confiteri peccatum omissum; sic enim ait in *Misc. tom. 1. q. 474.* Salvo meliori iudicio: si post diligens examen Pœnitens dubitat an revera tacuerit peccatum mortale in confessione ex verecundia, aliter quod non tenetur repetere confessionem illam, in qua dubitavit tacuisse ex verecundia peccatum, etiam si magis inclinatur in eo, quod non sit confessus. Ratio est, quia in dubio non debet imponi grave onus, quale est repetere confessionem, præsertim si est confessio multorum annorum, & aliud non debet operari dubium, nisi quod Pœnitens teneatur sub dubio confiteri peccatum omissum in confessione. Confirmatur à pari, si quis dubitat, & magis inclinatur in eam partem, ut votum emiserit, & sic suspicionem voti habet, non tenetur ad votum, neque ad partem pro ratione huius majoris propensionis. Ità docet Sanchez se retractans, in *summ. tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 36.* Garzias de *Benef. tom. 2. p. 7. c. 2. n. 32.* & alij apud Dianam *p. 3. tr. 6. resol. 50. §.* Nota etiam: ergo idem dicendum est in confessione, nempe non esse imponendum onus laboriosum Pœnitenti, quale est, ut repetat confessionem, in qua dubitavit ex malitia tacuisse peccatum mortale in confessione. Idem dicendum est; si magis inclinatur Pœnitens, quod ex malitia tacuerit peccatum, quàm si non tacuerit, nempe non teneri repetere confessionem, sed tantum confiteri peccatum omissum, de quo est dubius an aperuerit in confessione, ut patet de eo, qui emiserit votum, & dubitat an emiserit, ut supra dictum est. Ità mecum sentiunt docti, & pij viri, quibus hunc casum communicavi. Hucusque Baucius.

2. Sed ego contrarium sentio; nam qui voluntariè aliquod mortale in confessione omisit, certum est, quod confessio illa est nulla, & tenetur illam iterare; ut docent communiter DD. teste Leandro, de *Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. q. 68.* Ergo in casu de quo loquimur, si ille est dubius an voluntariè reliquerit peccatum mortale, confessio illa fuit invalida, atque ideo non solum peccatum, sed etiam confessio tanquam invalida reiteranda venit: Undè apparet exemplum adductum de voto; quod dubius de voto non tenetur ad votum concedo. Sed dubius an reliquerit aliquod peccatum in confessione, tenetur etiam secundum Baucium illud confiteri. Ergo, & reliqua alia peccata in illa

P 3 confessione

invenitur
in to. 7. tr. 1.
Ref. 92. se-
cunda verò
reperitur
in to. 8. tr. 1.
Ref. 4. & in
aliis earum
notatio-
num.

Quæ nunc
invenitur
in to. 8. tr. 4.
Ref. 23. §.
Nota etiam:
& in aliis
annor. pri-
mæ dicti §.

NOTION
MORA
M. 10 II
E III

Confessione manifesta; quia illa fuit confessio invalida. Itaque dicendum est, quod dubius de voto non tenetur ad votum, quia in tali casu possessio non stat pro voto: Sed in nostro casu possessio stat pro præcepto integrè confitendi, & pro præcepto iterum in confessione aperiendi peccata in alia confessione nulliter, & invalidè absoluta. Ergo, &c. Confirmatur nostra opinio: nam Valq. in 3. p. tom. 4. quest. 92. arr. 3. dub. 1. Reginald. tom. 1. lib. 6. n. 1 § 3. Sylvest. verb. Confessio. 1. q. 3. Leandr. q. 69. & alij, asserunt tunc non esse reiterandam confessionem factam bona fide, & ex ignorantia, & sufficere illud tantum confiteri: Sed in casu nostro peccatum non bona fide, sed mala, fuit tectum; ergo. Nec obstat dicere superius dicta procedere, quando quis est certus reliquisse voluntariè peccatum in confessione; secus autem si esset dubius ut in casu nostro Respondeo enim, doctrinam adductam procedere in utroque casu; nam etiam in casu dubij possessio stat pro præcepto. Et idè observat Galpar Hurtad. de Pen. disp. 9. diff. 12. & alij, quod quamdiu ratiōe cordata, & prudenti non constat, aut prudenter non dubitatur confessionem fuisse culpabiliter mutilatam, non esse necessariò repetendam. Sed in casu nostro supponitur, quod prudenter dubitatur confessionem fuisse mutilatam: ergo necessariò erit repetenda. Unde ex his puto non esse admittendam opinionem amicissimi Baucij.

RESOL. CXXIX.

An constans, v.g. fornicationem, de qua dubitat, an illam alias confessus sit, si hoc dubium in confessione non explicet, confessio sit valida?

Ex quo colligitur penitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commississe, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem necesse sit hoc exprimere? Ex p. 4. tract. 3. Ref. 65.

Sup. conten-
to in hoc
Ref. infra in
§. ult. Refol.
131.

§. 1. Respondeo negativè, quia sic confitendo circa materiam non mentitur, quam ipsi Confessario exponit, cum nunc certa sit, neque negat se id confessum fuisse. Et ita in terminis docet novissimè Homobonus de Bonis in consult. cas. conf. scient. vol. 2. p. 5. resp. 132. ubi citat Sanchez, Coninch & Bonacinam, cum quibus colligit, penitentem non teneri in confessione dicere se tale peccatum post ultimam confessionem commississe, nisi ob aliquam particularem circumstantiam mutantem speciem, vel constituentem hominem in proximam peccati occasionem, necesse sit hoc exprimere; unde non debeat hanc opinionem improbabilem vocare Turrian. de censuris Theologicis.

Sup. hoc in
Refol. & §.
not. præter-
itæ, & infra
in Ref. 192.
§. 2. à lin. 4.
& in Refol.
193. §. 2. ad
medium, &
vers. porque
nayde, ut
que ad §.
Nota.

RESOL. CXXX.

An peccata dubia sint materia necessaria confessionis? Ex p. 10. tr. 12. & Miscell. 2. Ref. 2.

Alibi in Ref.
§. 1. & in
fra in Ref.
139. §. ult. à
lin. 2. & in
tom. 8. tr. 1.
Ref. 30. §. 1.
& 2.

§. 1. Negativam sententiam alibi impugnavi, sed video illam in dies radices figere: unde apponam hic verba Petri Marchant in Tribunal. Sacram. tract. 4. tit. 6. quest. 5. Peccata vere dubia per se quatenus sunt dubia, non sunt materia confessionis. Ratio fundamentalis est; quia ut talia non sunt verè peccata, nec iudicium ullum funda-

re possunt. Cum enim primò omnium constare debeat Judici, an sit, sive esse, antequam procedere possit in Iudicio: peccatum, ut dubium est animum suspensum tenet ad esse, vel non esse: & hinc factum reor, quod Concilium Tridentin. tota sess. 14. cum de mortali, & veniali peccato egerit in ordine ad confessionem; nullam tamen fecerit mentionem de peccatis dubiis. Utique, quia illa, quatenus dubia sunt, per se non sunt materia iudicij, & consequenter nec confessionis. Dico, (per se) quia ratiōne alicujus periculi, est circumstantia, qua ponitur certò in esse, possunt fieri materia, ut post eam dicam.

2. Itaque, qui simpliciter, & verè dubitat de toto facto, ejusque substantia, sive an verè fecerit, vel factum fuerit, id de quo dubitat, et si alias illud peccatum esset; non tenetur etiam sub dubio confiteri. Ratio est, quia in omni scientia reali, & iudicio primo supponendum est, quod res sit, & quod factum sit. Cum igitur, ut supponimus, dubitet penitens, an sit factus? sive an à se factum; sicut ipse iudicium aliquod formare non potest, sic nec minus Confessarius, qui non nisi ex relatis à penitente iudicare potest. Explico exemplo. Joannes verè dubitat, an alienum retineat: An hereditas, ad quam pervenit, iuste à parentibus acquisita fuerit? An in ebrietate hominem occiderit? Quandiu illi non constat: vel apparet probabiliter, se alienum retinere, se male acquiritorum esse hereditem. se inebriatum esse: non tenetur, etiam sub dubio, illa confiteri. Ratio est, quia non sunt materia iudicij, cum non constat esse. Eo enim ipso, quòd se verè nescire asleveravit, quam scientiam sive ad iudicandum, sive ad absolvendum Confessario ingeret? Et in hoc applicanda est certissima regula juris: In dubiis meliorem esse conditionem possidentis. Nemo enim spoliandus est innocentia & iustitia, quam possidet quamdiu non probatur nocens. Nec Lex aliqua virga suæ animadversionis ferire censetur, nisi & factum sit manifestum, & contra Legem peccatum esse iudicetur. Et in hoc fundatur Regula inter Confessarios communiter recepta, qua prudenter suis penitentibus consulunt, ne se de aliquo peccato aculeant, nisi certò affirmare possint, se commississe. Quæ nimirum intelligenda est de confessione facti in se, sive in substantia sua, de quo primum in omni iudicio constare debet, ut super illud iudicium fundetur. Aliud enim esset de modo, obligatione, & circumstantiis facti.

3. Quicumque igitur dubitat de toto facto, vel substantia facti, ita verè dubitet, an actus peccaminosus sit factus? Vel si factus, an per ipsum sit factus, vel eum aliquo modo afficiat, sive ad eum pertineat; quandiu verè, & rationabiliter dubitat, non tenetur confiteri. Tenetur tamen diligenter inquirere, qualiter hoc ad illum pertinere possit, aut de facto pertineat; ut cognita veritate pro sua conscientia opportunè possit disponere. Ita in exemplis allatis: dubito, teneor inquirere: An verè inebriatus fuerim? An in ebrietate adulterium commiserim, vel alium percusserim? An bona, quæ habeo, iuste possideam, &c. Quandiu verè stat dubium; melior est conditio possidentis, & deo stare pro mea innocentia, nec deo confiteri. Ubi tamen in alteram partem contra me contingit dubium probabilius inclinare; tunc demum deo, & teneor illud supponere clavibus: quia conditio possidentis transit in iustitiam legis. Unde, si quandoque DD. dicant, talia esse confitenda; intelligendi sunt non iam de confessione ad iudicium, & absolutionem, quam ad consilium à Confessario accipiendum; quod & ipsum